

is dit toch een opmerkelijke vindplaats voor deze vochtminnende soorten. Elders op de Veluwe kun je ook wel adders en levendbarende hagedissen vinden op gortdroge heide, maar in mijn ervaring is dan meestal wel wat vochtiger terrein, zoals *Calluna-Erica* heide met pijpestrootje, in de buurt te vinden. Ook op zo'n droog terrein bij Radio Kootwijk vond ik ruime aantallen van de levendbarende hagedis, in gezelschap van zandhagedis, hazelworm en weer adder. Ook hier was een bos in de nabije omgeving. Het lijkt erop dat het relatief vochtige microklimaat van het bos een onderdeel vormt van de habitat van deze dieren; de heide zelf is extreem droog en ook de temperatuurverschillen zijn uitermate groot. De levendbarende hagedis heeft bovendien ook de neiging tot pionieren: er zijn populaties in

de open plekken in de bossen bekend, van waaruit deze soort nieuw gebied kan bezetten. Aangevuurd door deze waarnemingen ben ik ook andere randen van het Kootwijkerzand gaan bezoeken. Op twee plaatsen kwamen zowel gladde slang als levendbarende hagedis voor, op andere plaatsen levendbarende en een enkele zandhagedis. Een keer heb ik ook langs een bosrand een hazelworm gevonden. Ik heb nog lang niet genoeg bezoeken gebracht om een compleet beeld van de herpetofauna te hebben. Van de meeste soorten, zeker van de hazelworm, verwacht ik nog wel meer vindplaatsen. Ik ben verder wel benieuwd naar wat andere zandverstuivingen en droge bosranden te bieden hebben.

Onverwachte waarnemingen van reptielen aan de randen van het stuifzand

EEN LEUK INITIATIEF **30 GPS'jes van en voor het goede doel**

Gerrit Kolenbrander, RAVON afdeling Gelderland, hoorde dat zijn voormalige werkgever een potje had voor goede doelen. Met succes deed hij een beroep hierop voor de aanschaf van GPS'jes voor het RAVON veldwerk.

Sinds drie jaar ben ik met vervroegd pensioen, na ruim 30 jaar gewerkt te hebben bij British American Tobacco in Zevenaar. Voor RAVON ben ik nu regiocoördinator in Gelderland. Een oud-collega en buurtgenoot, Alex Vister, had me al eens gevraagd om een traject waar hij samen met zijn zoons zou kunnen gaan monitoren. Nu kwam er een mooi traject vrij in de Rijnstrangen. Zo kwam het dat ik dit voorjaar met hem bij de Jezuïtenwaai bij Groessen liep. Hij is opgegroeid in dit gebied

en wil zijn kinderen ook graag betrekken bij wat er in de omgeving leeft. Bij de eerst poel haalden we naast een kam- en kleine watersalamander ook nog een Alpenwatersalamander (nog niet eerder uit deze omgeving gemeld!) uit het water. Zo konden ze wel heel mooi de verschillen zien! Naast deze soorten komen poelkikker, bastaardkikker, bruine kikkers en gewone pad in dit gebied voor. Alex was enthousiast en wilde meteen een goed net gaan kopen. Maar

voor de afd. Gelderland hoeft dat niet, want vorig jaar hebben we subsidie verkregen van de stichting Doen en het ministerie van LNV. Daarmee heeft de afdeling netten, zaklampen en waadpakken kunnen kopen, die de monitoorders in bruikleen kunnen krijgen. Het bruikleensysteem is een prettige manier om nieuwe mensen over de streep te trekken, zonder ze direct op kosten te jagen. Ik vertelde Alex dat ik nog eens wilde proberen ergens subsidie los te krijgen voor GPS-apparatuur. Hierop gaf hij aan dat mijn oude werkgever

een potje had voor goede doelen. De fabriek gaat namelijk sluiten en door de verkoop van diverse artikelen komt er nu geld vrij, wat het bedrijf wil besteden aan kunst, cultuur en natuur.

Aangezien er al veel mensen afgevloed zijn, was het even de vraag wie ik moest benaderen. Maarten Verheijen werkte er nog, dat wist ik zeker, dus hem maar gebeld en dit bleek meteen de juiste persoon te zijn, want hij is voorzitter van de goede doelencommissie. Hij legde mij uit hoe het potje tot stand was gekomen en ik vertelde hem wat je met een GPS kunt doen. Hij beloofde onze aanvraag te steunen, waarna RAVON Nijmegen voor ons de aanvraag verder verzorgd en ingestuurd heeft. Zo hebben we 30 GPS kunnen aanschaffen.

Een vertegenwoordiger van British American Tobacco (midden) tijdens de feestelijke overhandiging van de cheque voor aanschaf van 30 GPS-apparaten. Rechts de initiatiefnemer, Gerrit Kolenbrander, RAVON regio-coördinator Gelderland en links Rob van Westrienen (directeur RAVON). Foto Tamira Hankman.

RAVON BASISCURSUS AMFIBIEËN EN REPTIELEN

In 2007 is door RAVON een basiscursus amfibieën en reptielen samengesteld. Deze is aan regio-coördinatoren en andere zeer actieve vrijwilligers ter beschikking gesteld. De cursus is op twee plaatsen in het land gepresenteerd in combinatie met didactische tips en een draaiboek voor de organisatie. Een vijftigtal mensen nam deel aan deze trainersdagen. Fred Wielink (RAVON-afdeling Gelderland) was een van hen. In de Nieuwsbrief Meenet Amfibieën en Verspreidingsonderzoek nr. 22 (zomer 2008) doet hij verslag van een van de drie cursussen die hij en Gerrit Kolenbrander afgelopen voorjaar in Gelderland verzorgden.

GEBOORTEBERICHT

bij deze wilde ik U de heugelijke mededeling doen toekomen van de 1e geboorten in 2008 van ringslangen in het Kuinderbos. Op 1 augustus j.l. is dit grut in schijnbare blakende toestand al zonnend aangetroffen op hun geboorteplaats. De baby's hadden een lengte van 16-19,5 cm, een respectabele lengte met zéér grote levendigheid. Velen hadden zich al van hun geboorte kledij ontdaan en toonden zich in vol ornaat aan de lokale pers die in grote getale in deze komkommertijd interesse hadden. Zelfs Omroep Flevoland zal in hun nieuwbericht van maandag 4 aug a.s. een kleine geboorte reportage tonen van de start van deze geboortegolf. Hopelijk gaan deze ringslangetjes een gezonde toekomst tegemoet met veel prooi, warmte en goede overwinteringsmogelijkheden zonder vijanden.

met vriendelijke groeten,

Gré ter Word